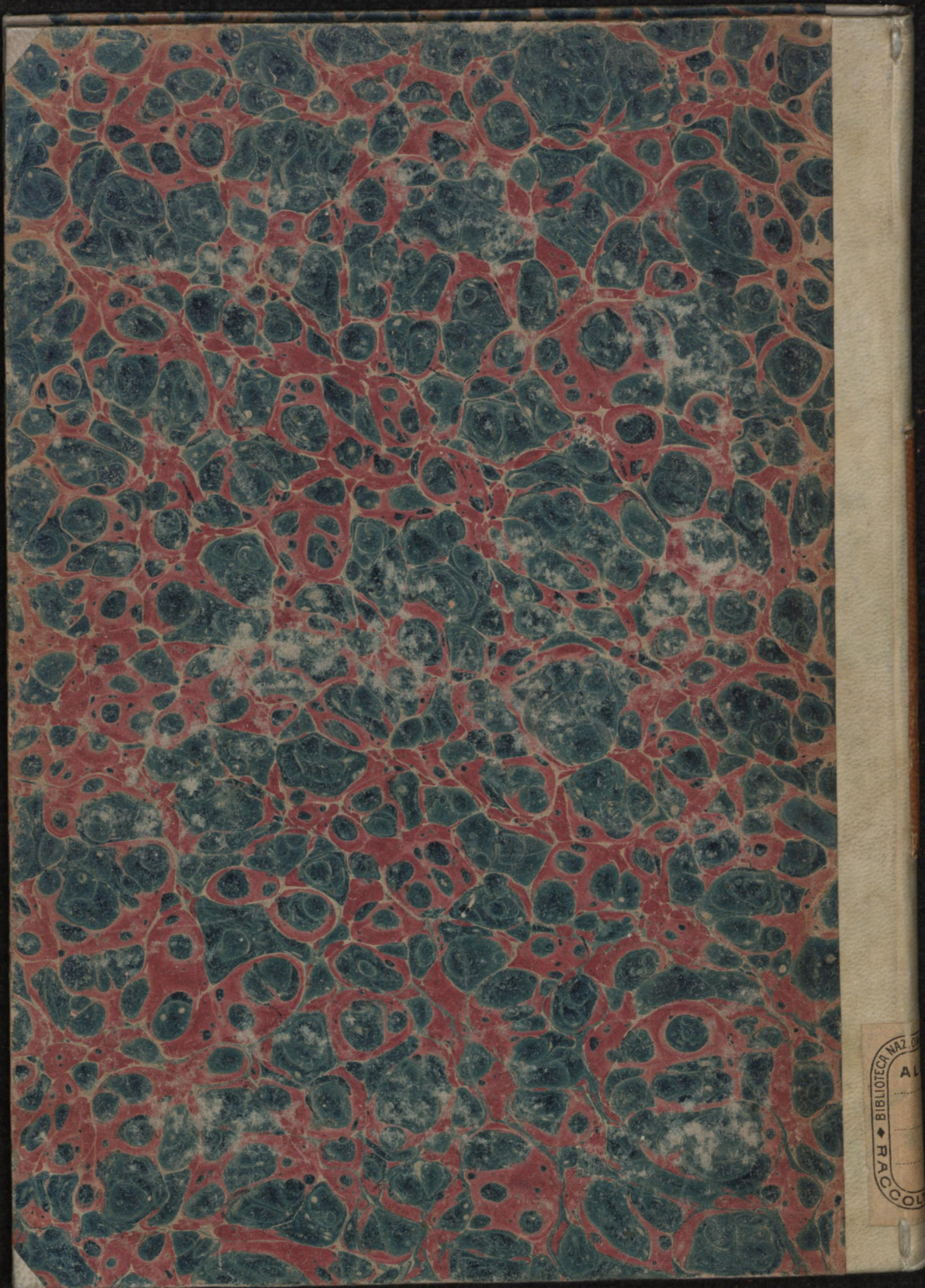
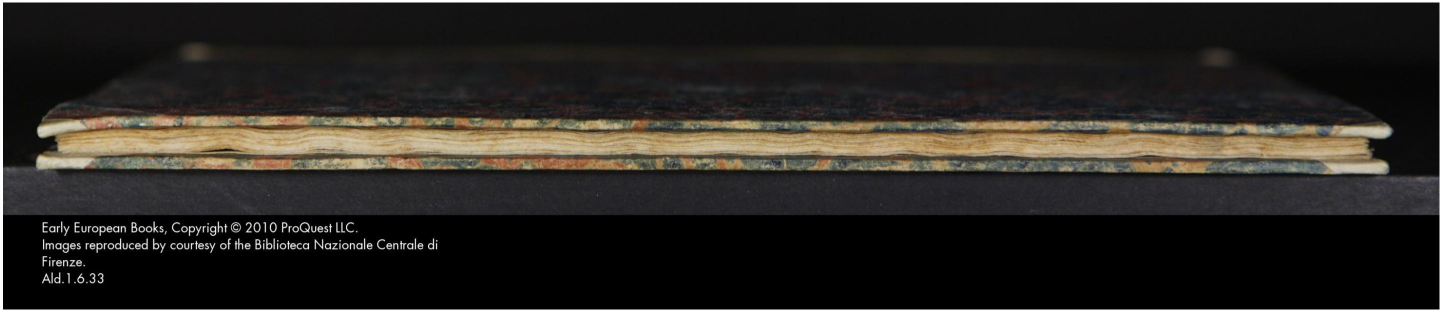

POLI-REFORMAT. ANGLIÆ
I
6
33

BIBLIOTECA NAZ.

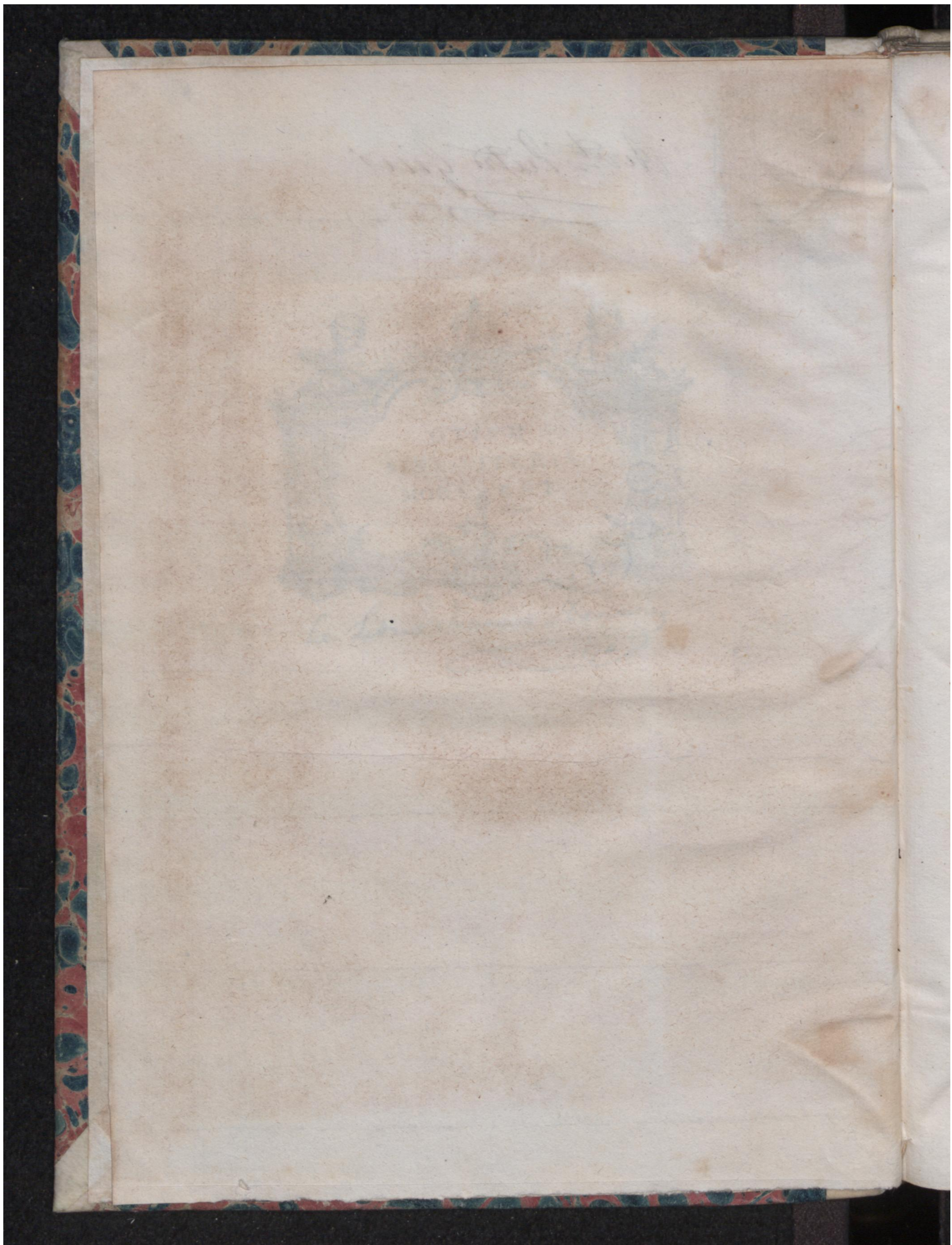

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE-FIRENZE
ALDINI
I
6
33
RACCOLTA NENCINI

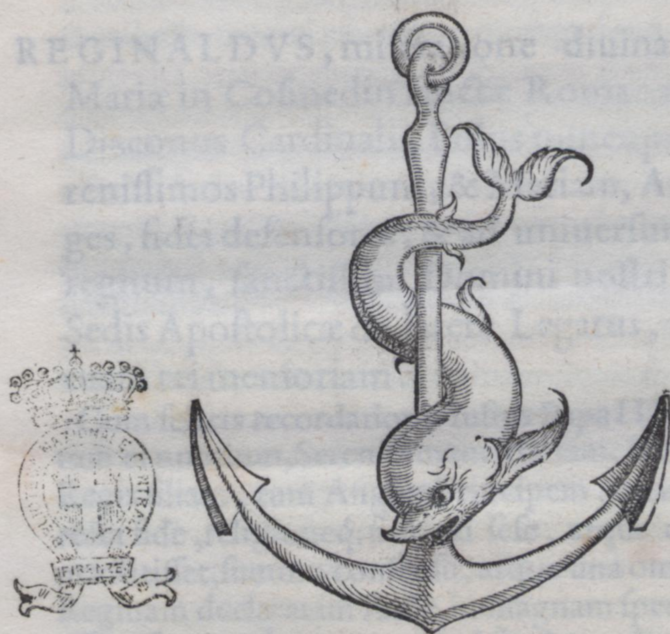

OTIVM
SINE LITERIS
MORS EST
Seneca
Ex Libris Joannis Nencini
1874

Avv.to Pietro Gini

REFORMATIO ANGLIAE EX DECRETIS REGINALDI POLI CARDINALIS, SEDIS APOSTOLICAE LEGATI,

ANNO M. D. LVI.

ROMAE, M. D. LXII.

Apud Paulum Manutium Aldi F.

REFORMATIO ANGLIAE, EX DECRETIS REGINALDI POLI CARDINALIS, SEDIS APOSTOLICAE LEGATI, ANNO M. D. LVI.

REGINALDVS, miseratione diuina, sanctæ Mariæ in Cosmedin sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, Polus nuncupatus, ad Serenissimos Philippum, & Mariam, Angliæ Reges, fidei defensores, & ad uniuersum Angliæ regnum, sanctissimi Domini nostri Papæ, & Sedis Apostolicæ de latere Legatus, ad perpetuam rei memoriam.

Cum felicis recordationis Iulius Papa III. post allatum ei nuntium, Serenissimam Mariam, Henrici VIII. Regis filiam, tum Angliæ Principem, quæ semper in recta fide, religioneq; firmam sese, atque constantem præstitisset, summo consensu, atque una omnium uoce Reginam declaratam fuisse, in magnam spem adductus esset, fore, ut hoc regnum ad sanctæ catholicæ Ecclesiæ unionem, a qua complures annos separatum fuerat, reuocaretur; ut id quamprimum fieret, nos, pro pastorali suo officio, & paterna caritate, suum, & Apostolicæ Sedis Legatum de latere ad ipsam Mariam Reginam, & uniuersum hoc regnum misit. quod onus,

licet humeris nostris impar, tamen, ut eius mandatis obediremus, diuino fauore, & gratia freti suscepimus, atque eo promptius, quòd etiam debita erga patriam caritas ad id nos impellebat: ac Dei quidem in primis benignitate, qui populum hunc misericordiæ suæ oculis respicere dignatus est, tum Serenissimorum Mariæ Reginæ, & Philippi Regis, quem illi matrimonio coniunctum Deus in hac præclara & sancta actione adiutorem esse uoluit, & ad quem etiam idem Iulius nos Legatum postea declarauit, studio, & opera, summaq; erga ipsum Deum pietate effectum est, ut hoc regnū ad unitatem Sanctæ catholicæ Ecclesiæ, & Romani Pontificis obedientiam rediret: cumq; postmodum, eodem Iulio primum, deinde Marcello II. felicis recordationis, hac uita defunctis, Reuerendissimus dominus Ioannes Petrus Carafa, Episcopus Ostiensis, ad summum Apostolatus apicem assumptus fuisset, Paulus IIII. nuncupatus, quem Deus Ecclesiæ suæ diu seruet incolumem; Sanctitati eius placuit, ut in hoc legationis munere perseueremus, ut ea, quæ iam in eiusdem unitatis negotio confecta erant, magis stabilirentur. utq; Ecclesia hæc Anglicana, quæ ob præteriti schismatis calamitatem in doctrina, & moribus ualde deformata esset, ad ueterum patrum, & sacrorum canonum normam reformaretur: Nos igitur, tam piæ Sanctitatis eius uoluntati obedire cupientes, pro legationis nostræ munere ad ipsum reformationis opus nobis incumbendum esse statuimus. Cumq;, nostro hac in re consilio cum non nullis Episcopis communicato, cum ipsis contulissemus, qua ratione id facilius, & commodius effici posset: uisum est, uniuersos huius

huius regni Episcopos cõuocari oportere, qui & de abusibus nos admonerent, & de eorum remediis nobiscum simul consultarent. itaque tum ob hanc causam, tum ut eorum bonorum, quæ superiorum temporum iniuria ab Ecclesiis ablata, ipsorum Serenissimorum Regum pietate nunc eis restituta sunt, ratio quædam & dispositio ad Dei gloriam, & Cleri, ac populi utilitatem constitueretur, hoc potissimum tempore, quo in hac regia Londini urbe ad Parlamentum Episcopi totius regni, & uniuersus Clerus prouinciæ Cantuariensis congregati essent, Serenissimis Rege & Regina pro sua pietate id ualde probantibus, Synodũ Episcoporum, & reliqui huius regni Cleri, qui prouincialibus Synodis de iure, uel de consuetudine interesse consueuit, bo. me. Othonis, & Othoboni, aliorumq; sanctæ Sedis Apostolicæ in hoc regno Legatorum, prædecessorum nostrorum, exempla secuti, auctoritate Apostolica, nobis in hac Legatione, qua fungimur, concessa, conuocauimus, & celebrauimus. In qua Synodo postquam omnia fere, quæ ad ipsorum bonorum Ecclesiasticorum dispensationem pertinerent, constituissemus, ad ea in reformationis causa constituenda, quæ magis necessaria uidebantur, nos conuertimus, eo quidem maiore cura, & studio, quòd eius Sanctitas litteris, & ad nos, & ad uniuersos Episcopos scriptis, ad id ueheméter hortata est: & ad sanctorum patrum instituta, quantum ratio & infirmitas præsentis temporis pateretur, proxime accedentes, cum totius Synodi consilio & assensu ea, quæ in sequentibus decretis continentur, Deo adiuuante statuimus, atque decreuimus. Vniuersos igitur, & singulos huius regni Archiepiscopos, Episcopos, & ceteras

ecclesia-

ecclesiasticas personas in Domino magnopere hortamur, eisque eadem auctoritate Apostolica iniungimus, ut has constitutiones, quatenus ad eorum quemlibet respectiue pertinent, diligenter obseruent. eisdemque Archiepiscopis & Episcopis, reliquisque Ecclesiarum Prælatis mandamus, ut eas a quibuslibet, qui suæ iurisdictioni subsunt, obseruandas curent; inobedientes, & contumaces per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia, inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, compescendo: irritumque, & inane decernimus, quidquid secus super his a quoquam fuerit attentatum. Verum, quia difficile esset præsentes litteras ad singula loca deferri, ad quæ mitti oportet; uolumus, & auctoritate Apostolica decernimus, ut transumptis earum, sigillo alicuius personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, ea fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus, si essent exhibitæ, uel ostensæ, adhiberetur. Atque, ut hæc decreta, & constitutiones ad singulorũ notitiam deducantur, uniuersis locorum Ordinariis eadem auctoritate Apostolica præcipimus, ut ea per se, uel per alios in suis Ecclesiis publicent, seu publicari faciant, quæ post publicationem ipsam eos, ad quos pertinent, perinde arctent, ac si eis personaliter intimatæ fuissent.

DECRETVM PRIMVM.

De gratiis Deo pro reditu huius regni ad Ecclesiæ unitatem in Missarum celebratione quotidie agendis, deque eius rei memoria quotannis celebranda.

CVM totius deformationis Ecclesiæ in hoc regno, & omnium malorum, quæ plurima superioribus temporibus acciderunt, causam merito agnoscamus hinc ortam esse, quòd ab unitate, & doctrina fidei Ecclesiæ catholicæ recedentes, auctoritatem, & obedientiam Pontificis Romani, Christi Vicarii, & successoris Petri, pro cuius fide, ne deficeret, ipse Christus orauit, reliquimus, ad quam nunc immensa Dei misericordia post multos opinionum errores, & diuturnam uexationem reuersi sumus: ne tanti beneficii immemores, & ingrati uideamur, & ut initium faciamus a diuino auxilio implorando, ut hoc ipsum beneficium in dies magis confirmet, & hanc in nobis fidem seruet, & adaugeat, hoc primum cũ præsentis Synodi approbatione statuimus, & decernimus, ut per uniuersum hoc regnum in omnibus dierum dominicorum, & festiuorum, præterquam de festo duplici maiori, Missarum celebrationibus post alias collectas infrascripta etiam dicatur, quæ in missalibus hic posthac imprimendis inseri curabitur.

Cum autem bo. me. Othobonus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & in his partibus Apostolicæ Sedis Legatus, cum uniuersis regni Prælatis, prout in eius constitutionibus legitur, pie sanciuerit, ut pro pace, huic regno post uarias dissensiones, & intestina bella,

quibus uexatum fuerat, restituta, quotannis per uniuersum regnum solennes fierent processiones, in quibus populus Deo de beneficio pacis accepto gratias ageret, & pro eiusdem cõseruatione preces effunderet; Nos, prædicti Cardinalis, & Legati tam piæ constitutionis exemplum secuti, statuimus, ut singulis annis in omnibus huius regni ciuitatibus, oppidis, & uicis in festo Sancti Andreæ Apostoli, quo die huius regni cum Deo atque eius Ecclesia pax, & recõciliatio facta est, processio solennis celebretur, in qua uniuersi cuiusque loci tam Ecclesiastici, quàm sæcularis ordinis Christi fideles conuenientes tam insignis a Deo accepti beneficii memoriam renouent, seque eleæmosinis, & aliis piis operibus gratos ostendant: utq; eo ipso die in Ecclesia, unde processio ducetur, inter Missarum solennia concio ad populum habeatur, qua huius solennitatis causa exponatur, uel, ubi deerit qui concionetur, homilia, quæ de hac re edenda curabitur, per Parochum plebi recitetur. Singuli autem locorum Ordinarii operam dabunt, ut hoc decretum in omnibus suæ iurisdictionis locis sub pœnis eorũ arbitrio irrogãdis seruetur.

DECRETVM II.

De constitutionibus, & dogmatibus, librisq; recipiendis, reiiciendisue, & ut ius canonicum publice doceatur.

QVIA uero, post eiectam Romani Pontificis, & Apostolicæ Sedis obedientiam, ecclesiasticarum etiam legum auctoritas sublata est; atque ex eo falsi doctores

admitti,

admitti, & audiri, ac libri corruptæ doctrinæ passim legi cœperunt, quibus populus uariis erroribus in doctrina fidei, & maxime sacramentorum, quæ precipua sunt Christianæ religionis fundamenta, infectus est; simulq; honestas uitæ & Cleri, & populi, & reliqua omnia, quæ ad rectam Ecclesiæ disciplinam spectant, plane deprauata sunt: cum eiusdem Synodi approbatione, omnia sacrorum tum generalium, tum prouincialium a sede Apostolica receptorum Conciliorum decreta, & Romanorum Pontificũ constitutiones, itẽ Ecclesiasticas leges, in hoc regno canonice editas, quatenus per præsentis Synodi decreta immutatæ non sint, in pristinum, atque eundem, in quo ante schisma uigebant, locum, uim, & usum reponimus, ac restituimus: &, ut hæc ab omnibus, ad quos pertinent, religiose, sancteq; obseruentur, transgressoresq; secundum canones ipsos, prædictasq; constitutiones puniantur, atque, ut ipsum ius canonicum, uti antea, publice doceatur, statuimus, & mandamus.

Cum uero per eas cõstitutiones, quas bo. me. Otho, & Othobonus, olim in hoc regno Sedis Apostolicæ Legati, itemq; Cantuarienses Archiepiscopi, in prouincialibus Synodis pro tempore edidere, iis, quæ ad Clerum, & populum huius regni in doctrina & moribus recte instituendum, & conseruandum pertinent, specialiter prouisum sit: ideo, ne quis possit in his minus obseruandis ignorantiæ excusationem prætendere, statuimus, ut non solum Archiepiscopi, Episcopi, Decani, Archidiaconi, officiales, & ceteri omnes Ecclesiasticã iurisdictionem exercentes, dictas constitutiones, & eas item, quæ hac Synodo latæ fuerint, habeant, sed etiam

reliqui, quibus animarum cura commiſſa eſt, præter ſacrorum bibliorum uolumen ueteris editionis, in latinum uerſum, & alios libros ad munus ſuum fungendum neceſſarios, eaſdem conſtitutiones habere, & diligenter legere, &, ſi quid dubii in iis, quæ ad earũ intelligentiam pertinent, occurrerit, peritiores conſulere, & ex iis, quæ populum noſſe oportet, declarare, & exponere teneantur, ſub pœna Ordinariorum arbitrio iis, qui aliter fecerint, irroganda.

Ne autem prauæ doctrinæ librorum lectione populus poſthac corrumpatur, iuxta litteras Apoſtolicas, quæ quotannis in die Cenæ Domini Romæ publice recitari conſueuerunt, omnes, qui hæreticorum libros, ſeu alias quomodolibet de fide ſuſpectos, non impetrata a Sede Apoſtolica licentia, legant, aut habeant, aut imprimant, aut in hoc regnum importent, aut uendant, aut publice, uel occulte defendant, ac laudent, quocunque nomine & prætextu id fecerint, damnamus, & anathematizamus, atque, ut omnibus pœnis contra eos latis puniantur, mandamus: Statuentes etiam iuxta generale ultimi Lateranenſis Concilii decretũ, ne quis poſthac in hoc regno librum aliquem, ſeu aliud quoduis ſcriptũ, ſub pœnis in eo decreto contentis, & aliis, prout delicti ratio exegerit, grauioribus, imprimere, ſeu imprimendum curare audeat, niſi prius per loci Ordinariũ, uel per alium, ſeu alios ab ipſo Ordinario ad eam rem deputandos, diligenter lectum, & examinatum, & per eius, ſiue eorum manus ſubſcriptionem gratis apponendam, approbatum fuerit.

Omnes uero libros, ſiue traditiones, ad fidem & Eccleſiaſticã diſciplinam ſpectantes, quas Sancta Romana

Ecclesia ad hanc diem probauit, ac recepit, seu posthac probabit, & recipiet, cum omni pietatis affectu, & reuerentia suscipimus, & amplectimur; utq; ab omnibus aliis simili obedientia, & ueneratione suscipiantur, sub canonicis censuris, & pœnis statuimus.

Vt autem, omni superiorum temporum errore sublato, populus sciat, quam doctrinam sequi, quam fugere debeat; cũ eadem hac Synodo, iuxta regulas & dogmata sanctorum patrum, omnem eam fidem, quam Sancta Romana & Apostolica Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & magistra, tenet, & docet, reuerenter suscipimus, & amplectimur; idemq; omnibus faciendum, & aperte profitendum esse decernimus: ac secundum generalis Concilii sub fe. re. Innocentio Papa III. celebrati, & aliorum Conciliorum, & Romanorũ Pontificum decreta, & traditiones, ipsasq; litteras Apostolicas, quæ in die Cenæ Domini legi solent, omnem hæresim aduersus hanc sanctam, orthodoxam, & catholicam fidem se extollentem, &, quidquid ab ea alienum est, damnamus, & omnino reiicimus: Omne dogma, quod cum eadem fide pugnat, seu non consentit, credi, practicari, doceriue prohibemus, ac uetamus: Vniuersos cuiuscunque nominis ac generis hæreticos, qui aliter credunt, tenent, ac docent, quàm eadem Romana Ecclesia credit, tenet, ac docet, damnamus, & anathematizamus: Omnes item censuras, & pœnas, contra hæreticos & eorum fautores latas, nec non cõtra Ordinarios, & ceteros omnes, ad quorum munus hoc spectat, in extirpandis hæresibus negligentes, innouamus, atque omnino exequi præcipimus. Hortamur autem, & per uiscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi

obteſtamur omnes, qui ſuperiori tempore in errores aliquos lapſi ſunt, nec dum reſipuerunt, ut ab eis recedere, & ueritatẽ agnoſcere, atque amplecti uelint; qui uero Dei gratia catholicam fidem retinuerunt, uel ad eam reuerſi ſunt, ut perpetuo in eadem perſeuerent. Verum, quia in iis, quæ ad doctrinam Capitis Eccleſiæ & ſacramentorum pertinent, hic maxime erratum eſt; ueram huius doctrinæ traditionem, quæ in octaua generali Synodo Florentiæ ſub fe. re. Eugenio Papa IIII. celebrata, breuiter, & dilucide explicata eſt, hic adſcribendam cenſuimus.

Definimus, ſanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem, in uniuerſum orbem terræ primatũ, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe beati Petri, Principis Apoſtolorum, & uerum Chriſti Vicarium, totiusq; Eccleſiæ Caput, & omnium Chriſtianorum patrem, ac doctorem exiſtere, & ipſi in beato Petro paſcendi, regendi, & gubernandi uniuerſalem Eccleſiam a Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in geſtis oecumenicorum Conciliorum, & in ſacris canonibus continetur.

Eccleſiaſticorum ſacramentorum ueritatem pro ipſorum Armenorũ, tam præſentium, quàm futurorum, faciliori doctrina, ſub hac breuiſſima redigimus formula.

Nouæ legis ſeptem ſunt ſacramenta, uidelicet, baptiſmus, confirmatio, euchariſtia, pænitentia, extrema unctio, ordo, & matrimonium, quæ multum a ſacramentis differunt antiquæ legis. illa enim non cauſabant gratiam, ſed eam ſolum per paſſionem Chriſti dandam eſſe figurabant: hæc uero noſtra & continent gratiam,

gratiam, & ipsam digne suscipientibus conferunt. Horum quinque prima ad spiritualem uniuscuiusque hominis in se ipso perfectionem, duo ultima ad totius Ecclesiæ regimen, multiplicationemq; ordinata sunt. per baptismũ enim spiritualiter renascimur; per confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide; renati autem, & roborati, nutrimur diuina eucharistiæ alimonia. quòd si per peccatum ægritudinem incurrimus animæ; per pœnitentiam spiritualiter sanamur, spiritualiter etiam, & corporaliter, prout animæ expedit, per extremam unctionem. per ordinem uero Ecclesia gubernatur, & multiplicatur spiritualiter, per matrimonium corporaliter augetur. Hæc omnia sacramenta tribus perficiuntur, uidelicet rebus tanquã materia, uerbis tanquam forma, & persona ministri conferentis sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia. quorum si aliquod desit, non perficitur sacramentum. Inter hæc sacramenta, tria sunt, baptismus, confirmatio, & ordo, quæ characterem, idest spirituale quoddam signum, a ceteris distinctiuum, imprimunt in anima indelebile: unde in eadem persona non reiterantur. reliqua uero quattuor characterem non imprimunt, & reiterationem admittunt. Primum omnium sacramentorum locum tenet sanctum baptisma, quod uitæ spiritualis ianua est. per ipsum enim membra Christi, ac de corpore efficimur Ecclesiæ: et cum per primum hominẽ mors introierit in uniuersos, nisi ex aqua & spiritu renascimur, non possumus, ut inquit Veritas, in regnum cælorum introire. Materia huius sacramenti est aqua uera, & naturalis: nec refert, frigida sit, an calida. forma autem est, Ego te baptizo in nomine patris,

tris, & filii, & Spiritus sancti. Non tamen negamus, quin & per illa uerba, Baptizetur talis seruus Christi, in nomine patris, & filii, & Spiritus sancti; uel, Baptizetur manibus meis talis, in nomine patris, & filii, & spiritus sancti; uerum perficiatur baptisma: quoniam, cum principalis causa, ex quo baptismus uirtutem habet, sit sancta Trinitas, instrumentalis autem sit minister, qui tradit exterius sacramentum, si exprimitur actus, qui per ipsum exercetur ministrum, cum sanctæ Trinitatis inuocatione perficitur sacramentum. Minister huius sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare. In causa autem necessitatis non solum Sacerdos, uel Diaconus, sed etiam laicus, uel mulier, immo etiam paganus, & hæreticus, baptizare potest, dummodo formam seruet Ecclesiæ, & facere intendat quod facit Ecclesia. Huius sacramenti effectus, est remissio omnis culpæ originalis, & actualis, omnis quoque pœnæ, quæ pro ipsa culpa debetur. propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis iniungenda est satisfactio; sed morientes ante, quàm culpam aliquam committant, statim ad regnum cælorum, & Dei uisionem perueniunt.

Secundum sacramentum est confirmatio: cuius materia est, chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiæ, & balsamo, qui odorem significat bonæ famæ, per Episcopum benedicto: forma autem est, Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine patris, & filii, & Spiritus sancti. Ordinarius minister est Episcopus. et cum ceteras unctiones simplex sacerdos ualeat exhibere, hanc nõ nisi Episcopus debet conferre: quia de solis Apostolis legitur, quorum uicem tenent Episcopi, quòd per manus impositionem

positionem Spiritum sanctum dabant, quemadmodum Actuum Apostolorum lectio manifestat. Cum enim, inquit, audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria uerbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Ioannem: qui cum uenissent, orauerunt pro eis, ut acciperent Spiritum sanctum. non dũ enim in quenquam illorum uenerat: sed baptizati tantum erant in nomine domini Iesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. loco autem illius manus impositionis datur in Ecclesia confirmatio. legitur tamen aliquando, per Apostolicæ Sedis dispensationem ex rationabili & urgente admodum causa, simplicem sacerdotem, chrismate per Episcopum confecto, hoc administrasse confirmationis sacramentum. Effectus autem huius sacramenti est, quia in eo datur Spiritus sanctus ad robur, sicut datus est Apostolis in die Pẽthecostes; ut uidelicet Christianus audacter Christi confiteatur nomen. ideoq; in fronte, ubi uerecundiæ sedes est, cõfirmandus inungitur, ne Christi nomen cõfiteri erubescat, & præcipue crucem eius, qui Iudæis est scandalum, gentibus autem stultitia secundum Apostolum, propter quod signo crucis signatur. Tertium est Eucharistiæ sacramentũ, cuius materia est panis triticeus, & uinum de uite, cui ante consecrationem aqua modicissima admisceri debet. aqua autem ideo admiscetur, quoniam, iuxta testimonia sanctorum patrum, ac doctorum Ecclesiæ, pridem in disputatione exhibita, creditur, ipsum Dominum in uino aqua permisto hoc instituisse sacramentum: deinde, quia hoc conuenit Dominicæ Passionis repræsentationi. inquit enim beatus Alexander Papa V. a beato

Petro

Petro: In ſacramentorum oblationibus, quæ intra Miſſarum ſolennia Domino offeruntur, panis tantum, & uinum aqua permiſtum in ſacrificium offerantur. non enim debet in calicem Domini aut uinum ſolum, aut aqua ſola offerri, ſed utrunque permiſtum: quia utrunque, ideſt, ſanguis, & aqua, ex latere Chriſti profluxiſſe legitur: tum etiam, quòd conuenit ad ſignificandum huius ſacramenti effectum, qui eſt unio populi Chriſtiani ad Chriſtum. aqua enim populum ſignificat, ſecundum illud Apocalypſis, Aquæ multæ, populi multi. Et Iulius Papa primus poſt beatum Silueſtrum, ait: Calix Dominicus, iuxta canonum præceptum, uino, & aqua permiſtus debet offerri: quia uidemus, in aqua populum intelligi, in uino uero oſtendi ſanguinem Chriſti. ergo, cum in calice uinum, & aqua miſcetur, Chriſto populus adunatur, & fidelium plebs ei, in quem credit, copulatur, & iungitur. Cum ergo tam ſancta Romana Eccleſia, a beatiſſimis Apoſtolis, Petro, & Paulo, edocta, quàm reliquæ omnes Latinorum, Græcorumq; Eccleſiæ, in quibus omnis ſanctitatis, & doctrinæ lumina claruerunt, ab initio naſcentis Eccleſiæ ſic ſeruauerint, & modo ſeruent; inconueniens admodum uidetur, ut alia quæuis regio ab hac uniuerſali & rationabili diſcrepet obſeruantia. Decernimus igitur, ut etiam ipſi Armeni ſe cum uniuerſo orbe Chriſtiano conforment, eorumq; Sacerdotes in calicis oblatione paululum aquæ, prout dictum eſt, admiſceant uino. Forma huius ſacramenti ſunt uerba Saluatoris, quibus hoc confecit ſacramentum. Sacerdos enim, in perſona Chriſti loquens, hoc cõficit ſacramentum. nam ipſorum uerborum uirtute, ſubſtantia panis

in corpus Christi, & substantia uini in sanguinem conuertuntur, ita tamen, quòd totus Christus continetur sub specie panis, & totus sub specie uini: sub qualibet quoque parte hostiæ consecratæ, & uini consecrati, separatione facta, totus est Christus. Huius sacramenti effectus, quem in anima operatur digne sumentis, est adunatio hominis ad Christum. Et quia per gratiam homo Christo incorporatur, & membris eius unitur; consequens est, quòd per hoc sacramentum in sumentibus digne gratia augeatur: omnemq́; effectum, quem materialis cibus, & potus, quo ad uitã agunt corporalem, sustentando, augendo, reparando, & delectando, sacramentum hoc, quo ad uitam operatur spiritualem, in quo, ut inquit Vrbanus Papa, gratam Saluatoris nostri recensemus memoriam, a malo retrahimur, confortamur in bono, & ad uirtutum & gratiarum proficimus incrementum. Quartum sacramentum est pænitentia: cuius quasi materia sunt actus pænitentis: qui in tres distinguuntur partes. quarum prima est cordis contritio: ad quam pertinet, ut doleat de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero: secunda, oris confessio, ad quam pertinet, ut peccator omnia peccata, quorum memoriã habet, suo Sacerdoti confiteatur integraliter: tertia, satisfactio pro peccatis secundum arbitrium Sacerdotis; quæ quidem præcipue fit per orationẽ, ieiunium, & eleæmosinã. Forma huius sacramenti sunt uerba absolutionis, quæ Sacerdos profert, cum dicit, Ego te absoluo &c. Minister huius sacramenti est Sacerdos, habens auctoritatem absoluendi uel ordinariam, uel ex commissione superioris. Effectus huius sacra-

menti est absolutio a peccatis. Quintum sacramentũ est extrema unctio: cuius materia est oleũ oliuæ per Episcopum benedictum. hoc sacramentum nisi infirmo, de cuius morte timetur, dari non debet. qui in his locis ungendus est, in oculis propter uisum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum, uel locutionẽ, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationẽ ibidem uigentẽ. Forma huius sacramẽti est hæc: Per istam unctionem, & suam piissimam misericordiã indulgeat tibi Dominus, quidquid per uisum &c. et similiter in aliis membris. Minister huius sacramẽti est Sacerdos: effectus uero est mentis sanatio, &, in quantum autem expedit, ipsius etiam corporis. De hoc sacramento inquit beatus Iacobus Apostolus: Infirmatur quis in uobis? inducat presbyteros Ecclesiæ, ut orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus: &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Sextum sacramentum est ordinis: cuius materia est illud, per cuius traditionẽ confertur ordo: sicut presbyteratus traditur per calicis cum uino, & patenæ cum pane porrectionem; diaconatus uero per libri Euangeliorũ dationẽ, subdiaconatus uero per calicis uacui cum patena uacua superposita traditionem: & similiter de aliis, per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem. Forma sacerdotii talis est: Accipe potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia pro uiuis, & mortuis, in nomine patris, & filii, & Spiritus sancti. & sic de aliorum ordinum formis, prout in Pontificali Romano late continetur. Ordinarius minister huius sacramenti est Episcopus: effectus

augmentum gratiæ, ut quis ſit idoneus miniſter.

Septimum eſt ſacramentum matrimonii, quod eſt ſignum coniunctionis Chriſti, & Eccleſiæ, ſecundum Apoſtolum dicentem: Sacramentum hoc magnum eſt: ego autem dico in Chriſto, & in Eccleſia. Cauſa efficiens matrimonii regulariter eſt mutuus conſenſus, per uerba de præſenti expreſſus. Aſſignatur autem triplex bonum matrimonii. primum eſt proles ſuſcipienda, & educanda ad cultum Dei: ſecundum, fides, quam unus coniugum alteri ſeruare debet: tertium, indiuiſibilitas matrimonii, propter hoc, quòd ſignificat indiuiſibilem coniunctionem Chriſti, & Eccleſiæ. quamuis autem ex cauſa fornicationis liceat tori ſeparationem facere; non tamen aliud matrimonium contrahere fas eſt; cum matrimonii uinculum, legitime contracti, perpetuum ſit.

De cuſtodia, & adminiſtratione ſacramentorum, deq; Eccleſiarum dedicationibus certo die, & aliis feſtis deuote celebrandis.

CONSTITVTIONEM bo. me. Ioannis Archiepiſcopi Cantuarienſis, in Concilio prouinciali editam, qua pie, & prouide ſtatutum eſt, ut in qualibet parrochiali Eccleſia tabernaculum fiat cum ſera, & claui, decens, & honeſtum, pro curæ magnitudine, & Eccleſiæ facultatibus, ubi ſanctiſſimum euchariſtiæ ſacramentum cuſtodiatur, non in burſa, uel loculo, ſed in panno lineo mundiſſimo, in pixide decenti incluſo, ita ut ſine ullo diminutionis periculo facile reponi, & eximi poſſit: atque

ut ipſum uenerabile ſacramentum ſingulis hebdomadis renouetur, pœna etiam contra Sacerdotes in euchariſtiæ cuſtodia negligentes ſtatuta, huius auctoritate Concilii innouandam cenſuimus: eaque ut omnino ſeruetur, decernimus: adiicientes, ut hoc tabernaculum in medio altaris maioris ita eminenter, ut ab omnibus conſpici poſſit, collocetur, & ita affigatur, ne facile a quoquã amoueri poſſit. ſi uero in eo loco commode poni non poteſt; tum in alio altari, maiori proximo, ac maxime decenti, ponatur. Locorum autem Ordinarii in ſuis Eccleſiis initium huius obſeruationis facientes, ut in aliis idem fiat, prouidebunt, negligentes in hoc per eius fructuum Eccleſiæ portionis, quæ ad huius rei confectionem ſufficiat, ſubtractionem, & alia iuris remedia ad hoc decretum obſeruandum compellendo. nec alios propterea, quicunque præter rectores ad huius rei contributionem tenerentur, exoneramus. Huic etiam conſtitutioni ob honorem corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui eſt candor lucis æternæ, hoc addimus, atque decernimus, ut iuxta antiquam, & laudabilem Eccleſiæ Anglicanæ, & aliarum prouinciarum conſuetudinem lampas, uel cereus coram eo continue ardeat. ubi uero facultates Eccleſiæ non ſuppetant, curent locorum Ordinarii, quantum in eis eſt, ut facultas aliunde paretur, qua tam honeſta, & pia conſuetudo, quæ fere iam in omnibus huius regni Eccleſiis ſuperiorum temporum iniuria eſt ſublata, renouetur. Præterea omnes conſtitutiones eccleſiaſticas, tã generales, quàm huius regni particulares, de cuſtodia fontis baptiſmatis, chriſmatis, & olei ſancti, & de ſacramentis ipſis rite, & recte, ac cum ea, qua decet, reuerentia, adminiſtrandis

dis latas, & promulgatas, innouamus, easq; ab omnibus, ad quos ea res pertinet, sub pœnis, quæ in eis cõtinentur, & aliis etiam grauioribus arbitrio Ordinariorum pro modo culpæ irrogandis, inuiolabiliter obseruari decernimus.

De Ecclesiarum dedicationibus certo die, ipsisq;, & aliis festis deuote celebrandis.

VT in solennitatibus dedicationum Ecclesiarum, quas iuxta antiquum huius regni morem ubique primo die Dominico mensis Octobris celebrari uolumus, prophana, & irreligiosa uulgi cõsuetudo uana spectacula edendi, commessationes, tripudia, & alia id genus faciendi tollatur, statuimus, ut Episcopi diligenter prouideant, ne quid tale posthac eo die, aliis ue festis diebus fiat; sed ut populus audiendis diuinis officiis deuotus intendat, inobedientes autem per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia, inuocato etiam, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio, compescant.

DECRETVM III.

De residentia Episcoporum, & aliorum inferioris ordinis clericorum, & scholarium, collegiorum præfectorum.

CVM Ecclesiæ reformationis initium ab iis fieri debeat, qui aliorum curam gerunt; in iis autẽ magnus hic uigeat abusus, quòd multi eorum in Ecclesiis sibi cõmissis non residentes eas mercenariis relinquunt, quæ res omnium fere malorum in Ecclesia causam attulit: iccirco, ut hic abusus, quoad eius fieri potest, tollatur;

Primum

Primum omnes, qui cathedralibus etiam metropolitanis, aliis ue inferioribus Ecclesiis curam animarum habentibus præsunt, magnopere hortamur in Domino, & per uiscera misericordiæ Iesu Christi obtestamur, ut attendentes sibi, & uniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos, regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, ad commissi sibi gregis salutem, cuius sanguis de eorum manibus est requirendus, debitam ei præsentiam exhibeant, & ab omni negotiorum sæcularium solicitudine uacui super eius custodiam uigilent, atque ex Apostoli præcepto in omnibus laborẽt, & ministerium suum impleant. Deinde, quia sæpe fieri uidemus, ut, quos Dei timor ad munus suũ exequendum non mouet, pœnarum metus impellat: omnes Ecclesiasticas, tam generales, quàm huius regni particulares, constitutiones, contra eos, qui non resident, editas, innouamus: quos etiam usque ad ipsorum beneficiorum priuationem inclusiue ad residendum compelli uolumus, & decernimus. licebit tamen Ordinariis, iuxta canonem fe. re. Gregorii Papæ X. in generali Concilio Lugdunensi editum, gratiam dispensationis ad tempus concedere, prout causa rationabilis, & iuri consona id exposcet.

Præterea, cum dignitates, personatus, & alia huiusmodi ecclesiastica officia, & ministeria in Dei Ecclesiis ideo sint instituta, ut essent qui disciplinam ecclesiasticam, tanquam inspectores, & moderatores, conseruarent, & augerent; quia uidemus multos esse, qui, harum dignitatum, & officiorum emolumenta cupientes, a propriis Ecclesiis absint, nullamq; eis operam impendant, non sine magno ipsarum Ecclesiarum detrimento:

iccirco

iccirco, ut hi etiam ad ſuum officium præſtandum com pellantur, arctioribus Eccleſiarum, & collegiorum ſta tutis, & cõſuetudinibus in ſuo robore permanentibus, ſtatuimus, ut poſthac omnes Decani, præpoſiti, & alii quaſcunque tam cathedralium etiam metropolitanarũ, quàm collegiatarum Eccleſiarum dignitates, perſonatus, officia, & adminiſtrationes, quocunque nomine nuncupentur, obtinentes, necnon ſcholarium collegiorum præfecti adſint in ſuis Eccleſiis, & collegiis. Ar chidiaconi uero uel in Archidiaconatibus, uel in Eccle ſiis cathedralibus, prout magis Epiſcopo loci expediens uiſum fuerit, commorentur, ut debitam illis ope ram præſtent. Si quis uero ultra uacationem, ſtatutis Eccleſiæ ſibi conceſſam ab Eccleſia, Archidiaconatu, aut collegio ſuo abſuerit; tum, pro rata temporis abſen tiæ, in fructibus, quomodocunque ſibi ratione officii, di gnitatis, uel præfecturæ obuenientibus, per eius ſuperiorem puniatur; atque hi in utilitatem menſæ Eccleſiæ cathedralis, quæ pro ſcholaribus alendis iam erecta eſt, erigetur ue, conuertantur. et, ſi longioris abſentiæ ratio ita poſtulauerit, aliis iuris remediis, etiam uſque ad dignitatis, officii, uel præfecturæ priuationem incluſiue, iuxta canonicas ſanctiones, ad reſidentiam compel latur. Liceat tamen iis, qui huiuſmodi dignitates, & officia obtinent, ex cauſa rationabili, & iuri conſona, etiam per maiorem partem capituli, ſeu collegii probata, de licentia ſuperiorum ad tempus abeſſe.

Cum uero canonicatus, & præbendas in Eccleſiis inſtituendi ratio, & cauſa hæc fuerit, ut, qui ad eos aſſumuntur, Epiſcopo aſſiſtant, eumq; in muneris ſui functione, conſilio, & opera adiuuent, & in diuinis officiis

officiis celebrandis Ecclesiæ, ex qua fructus percipiunt, inseruiant; cumq; pauci admodũ sint, qui hæc præstent; ut prope iam Ecclesiæ ipsæ ad solitudinem sint redactæ: statuimus, & mandamus, ut posthac omnes canonici, tam cathedralium etiã metropolitanarum, quàm collegiatarum Ecclesiarum, qui ex fundatione, statuto, uel consuetudine in Ecclesiis residere tenentur, ad personalem in eis residentiam per subtractionem fructuum, ex canonicatibus, & præbendis prouenientium, pro rata temporis, quo ultra uacationem sibi statutis Ecclesiæ concessam sine licentia superioris ex causa legitima, & quam maior pars capituli approbauerit, absfuerint, ab eis auferendorum, & in utilitatem mensæ præfatæ conuertendorũ, & per alia quæcunque iuris remedia compellantur. Qui uero ex fundatione, statuto, uel consuetudine ad residentiam non tenentur; si præbendam ad decem librarum annuum ualorem ascendentem obtineant, nisi in Ecclesia, ad quam præbenda spectat, unũ mensem, uel eo plus, prout eorum superioribus uisum fuerit, quotannis præsentes fuerint, & in habitu, per residentiarios eiusdem Ecclesiæ canonicos geri solito, diuinis officiis intersint: sextam partem prouentus annui præbendæ suæ, in utilitatem scholæ prædictæ conuertendam, quoties secus fecerint, amittant. Qui uero præbendam, quæ ad annuum uiginti librarum ualorem ascendit, obtinent; nisi & ipsi in Ecclesia, ad quã præbenda pertinet, mensibus saltem duobus continuis, uel interpolatis, aut etiam pluribus eiusdem superioris arbitrio quotannis præsentes fuerint, & in habitu prædicto inseruierint; ii sexta parte prouentus annui præbendæ suæ, ad usum prædictum deputandæ, priuentur, nisi

nisi huiusmodi fructus iis, qui diuinis intersint, seu aliis piis usibus per Ecclesiæ statuta, consuetudines ue, seu alias legitime sint iam applicati, quod & in aliis præcedentibus capitibus, ubi hac de re agitur, placuit obseruari: Hoc insuper adiicientes, ut distributiones quotidianæ appellatæ, quæ ab interessentibus tantũ percipiuntur, nemini, qui eisdem diuinis non intersit, ex quantumuis iusta causa, nisi ea talis sit, quæ expresse a iure, uel a statutis Ecclesiæ probetur, concedantur. Eorum autem, quibus, studiorum gratia, ad certum tempus indultum est, ne ad eos ordines promoueri teneantur, ad quos ratione beneficiorum, quæ obtinent, promouendi essent, & ut absentes nihilo minus fructus percipiant, quia plerique in nulla ex uniuersitatibus, in quibus generale studium uiget, sed in locis, ubi nullus est studiorum usus, atque exercitatio, commorantur, & nõ pauci etiam in studiis generalibus degẽtes, quiduis potius aliud agunt, quàm ut litteris operam dent: iccirco, ne dolus, & fraus hac in re cuiquam patrocinetur, omnibus locorum Ordinariis mandamus, ut posthac, antequàm ulli suæ iurisdictionis huiusmodi indulta concedant, diligenter inquirant, an is ad litterarum studia sit aptus, & an eæ disciplinæ, quibus operam se daturum profiteatur, tales sint, quæ ei conueniant, & Ecclesiæ futuræ sint utiles, & an temere, uel in fraudem hanc licentiam petat. quam si, omnibus mature perspectis, illi concedendam duxerint; tum curent, ut sciant, quibus in locis is degat, & quam uitam ducat, & quem in litteris progressum faciat. quòd si otiose eum uiuere, aut nihil in litteris proficere cognouerint; & indultum reuocent, & ad ordines suscipiendos, ad quos tenetur,

& ad residentiam per subtractionem fructuum, & alia iuris remedia compellant.

Quoniam uero beneficiorum pluralitas residentiam maxime impedit, & clericis materiam uagandi præstat: statuimus, ut, quicunque plura incompatibilia benefi cia ecclesiastica de facto obtinet, unico, quod maluerit, retento, (ad quod retinendum, in euentum dimissionis aliorũ, seu alterius, ut sequitur, auctoritate Apostolica nobis concessa, sine alieni iuris præiudicio eum habilitamus) aliud, seu alia, quæ de iure tenere nõ potest, intra duorum mensium spatium, a præsentis decre ti publicatione computandorum, in manibus sui Ordi narii publice coram testibus resignet, & re ipsa dimittat: alioquin omnibus sit priuatus, quæ ipso iure uacare, & ad ea obtinenda eum omnino inhabilem esse decernimus. hanc autem per hoc breue spatium incompa tibilium huiusmodi beneficiorum retentionem ex quibusdam rationabilibus causis, eadem auctoritate Apostolica nobis concessa, duximus indulgendam.

Qui uero in posterum plura beneficia curam animarum habentia, seu aliter incompatibilia, sine eiusdem Sedis Apostolicæ dispensatione, uel auctoritate, per mo dum unionis ad uitam, uel commendæ, uel custodiæ, præter eum modum, quem constitutio Gregoriana in Concilio Lugdunensi edita permittit, aut alio quocũque nomine & titulo recipere, ac simul retinere præsum pserit: non solum secundo, & pluribus, quæ de facto obtinuit, sed etiam primo, quod canonice possidebat, sit ipso iure priuatus. Omnes item alias sententias, censuras, & pœnas in constitutione fe. re. Ioannis XXII. quæ incipit, Audistis, & quibuscunque aliis tã Apostolicis,

licis, quàm prouincialibus, & synodalibus, & Apostolicæ Sedis in hoc regno Legatorum constitutionibus contra eos, qui huiusmodi incompatibilia beneficia obtinent, seu de illis prouident, quoquo modo editas, innouamus, & debitæ executioni mandari præcipimus.

Ordinarii autem locorum eis, quicunque plura curata, aut aliter incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinent, dispensationes suas exhibere omnino compellant, & aliàs agant, iuxta constitutionem Gregorii XI. in Concilio Lugdunensi editam, quæ incipit: Ordinarii: quam plane obseruari decernimus: Addentes, ut ipsi Ordinarii etiam per idoneorum uicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationẽ prouideant, ut animarum cura nullo modo negligatur, & beneficia ipsa debitis ministeriis non fraudentur.

DECRETVM IIII.

Vt Episcopi, reliquiq; curam animarum exercentes populo prædicent, parochique pueros prima fidei rudimenta doceant.

SED quoniam nihil, aut parum utilitatis allatura est Episcoporum, & aliorum inferioris ordinis curam animarum habentium, in Ecclesiis suis residentia, nisi iidem pastoris officio fungantur, quod potissimum in diuini uerbi prædicatione consistit; inoleuit autem alicubi hic abusus, ut, Episcopi munere prædicandi ad alios translato, in alia ipsi officia incumbant, contra Apostolorum exemplum, qui dixerunt: Non est æquum nos relinquere uerbum, & ministrare mensis: quod munus

tamen, cum in pauperibus alendis uersaretur, maxime pium erat: iccirco cum huius Synodi approbatione statuimus, ut Archiepiscopi, & Episcopi omnes prædicationis uerbi Dei munus per se ipsos obire, iuxta Christi & Apostolorum mandatum, & sacrornm canonum normam, teneantur: et, si quando legitimũ aliquod impedimentũ inciderit, quo minus id facere possint, tum, secundum statutũ fe. re. Innocentii Papæ III. in generali Concilio editum, quod incipit, Inter cetera uiros idoneos deligant ad huiusmodi prædicationis officium recte exequendum: rectores, item uicarii, & quicunque alii, curam animarum habentes, per se, uel per alios idoneos uiros, si legitime ipsi impediti fuerint, saltem dominicis & aliis festis diebus plebem sibi commissam salutari prædicationis cibo pascant. quòd si quis hoc necessarium prædicandi officium prætermiserit, postquam per superiorem monitus per unius mensis spatium muneri suo defuerit, per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia ad id ipse superior eum compellat, etiã aliquam honestam mercedem de fructibus ipsius Ecclesiæ alteri, qui id præstet, assignando, donec principalis quandoque resipiscens officium suum impleat.

Huic autem prædicationis officio ita plane satisfactũ erit, si non solum publice concio habeatur, sed priuatim etiam pastor, quos ex grege sibi commisso a recta fide, uel a bonis moribus aberrare cognouerit, eos ad se uocatos paterne & cum omni caritatis affectu docendo, monendo, hortando, ac, si opus fuerit, deterrendo ad catholicam fidem, & rectam uiuendi normam reducere conetur: qui uero & in fide, & in moribus recte uiuunt, in sancto eorum instituto confirmet.

Quia

Quia uero ſunt, qui non uocati ad prædicandum ipſi ſe ingerunt, cum tamen Apoſtolus dicat, Quo modo prædicabunt, niſi mittantur? quos etiam Deus per Prophetam reprehendit, dicens, Ipſi currebant, & ego nõ mittebam illos; ſtatutum fe. re. Innocentii Papæ III. in generali Concilio editum, quo ſub anathematis, & aliis pœnis, ei, qui in contumacia perſeuerauerit, infligendis, prohibetur, ne quis præter auctoritatem, ab Apoſtolica Sede, uel a catholico loci Epiſcopo conceſſam, publice, uel priuatim, extra quam regit Eccleſiam prædicationis officium uſurpare audeat, obſeruandum cenſemus.

Quos autem Epiſcopus ad prædicandum mittet, eos de materia & modo prædicandi (multi enim in hoc officium abuſus irrepſerunt) cum omni pietate, & ſtudio inſtruat. hoc autem potiſſimum erit eis iniungendum, ut in primis populum ad pænitentiam adhortentur: quæ quidem eo magis neceſſaria eſt, quo grauius Deũ offendimus, & maioribus ab eo beneficiis affecti ſumus, hoc regno a pernicioſiſſimo ſchiſmate liberato: deinde contra ea uitia, & abuſus, qui tum in doctrina, tum in moribus tempore ipſius ſchiſmatis uiguerunt, quibus etiam nunc plerique ſunt infecti, diligenter erudiat, moneatque.

Quia uero in multis Eccleſiis concionatores deſunt, ne populus propter rectorum, uicariorum, aliorum ue, qui curam animarum habent, imperitiam neceſſario ſanæ doctrinæ cibo fraudetur, quædam homiliæ a piis & doctis uiris ex huius Synodi mandato de his præcipue, in quibus hic magis peccatum eſt, conſcriptæ edentur, quas curati, qui ad concionandum idonei non erunt,

loco sermonis plebi sibi cōmissæ plane & distinctè legēt.

Cum autem hic messis multa sit, operarii autem pauci; rogandus est in primis Dominus messis, ut in uineā suam operarios mittat. interim uero Episcoporum erit, certos prædicatores deligere, qui omnia diœcesium suarum loca sic obeant, ut ne qua pars gregis salutari uerbi Dei pabulo omnino fraudetur.

Hoc etiam eisdem agendum erit, ut, quicunque curæ animarum sunt præfecti, pueros parochiæ suæ singulis saltem dominicis & aliis festiuis diebus, certa hora, qua diuinis officiis non erunt impediti, ad Ecclesiam uocatos in primis fidei rudimentis, ac pietate, & obedientia erga Deum, & parentes diligenter instruant. qui uero id prætermiserint, per ea iuris remedia, quæ oportuna uidebuntur, ad id compellentur.

DECRETVM V.

De uita, & honestate clericorum.

QVIA uero exemplum uitæ magnam auctoritatem uerbo affert, estq; uelut quoddam prædicandi genus; ob id curādum est iis, qui aliis præsunt, ut ceteris, cum morum probitate, uitæq; sanctitate, tum ea propriam domum recte gubernandi laude, quam in Episcopis Apostolus requirit, antecellant. Quapropter huius regni Archiepiscopos, Episcopos, & reliquos omnes Ecclesiarum Prælatos per uiscera misericordiæ Iesu Christi monemus, atque obtestamur, ut, iuxta doctrinam Apostoli, ita sobrie, caste, ac pie uiuant, ut ceteris eorum uita, & conuersatio ad pietatem, & morum disciplinam exemplo esse possint. Nullo ipsi fastu, nulla pompa

utantur, non ueſtibus ſericis, non pretioſa ſupellectile: ſit eorum menſa frugalis, & parca: nõ plus, quàm tria, aut ad ſummum quattuor (quod etiam magis, pro huius temporis ratione, indulgendo, quàm probando concedimus) ciborum genera, præter fructus, & bellaria, qualeſcunque hoſpites, aut conuiuas habeant, apponantur: reliqua menſæ condimenta ſint caritas, ſanctorum librorum lectio, & pii ſermones. Domeſticorum, & equorum numeroſa, & ſuperflua multitudine abſtineant, ac tot miniſtris contenti ſint, quot ad curæ ſibi commiſſæ adminiſtrationem, ac domus regimen, & ad quotidianos uitæ uſus erunt neceſſarii. Sint etiam de eorum moribus, & uita ſoliciti; ne ex alienis uitiis turpem contrahant infamiæ notam: curentque, ut laici ſibi inſeruientes ueſtitu, quod ad genera & colores ueſtium attinet, modeſto, ac decenti utantur. Ac, ne hæc ſumptuũ moderatio auaritiæ tribuatur, quidquid ex fructibus Eccleſiarum, deductis iis, quæ earum oneribus ſuſtinendis, & ipſis, atque ipſorum familiaribus neceſſaria ſunt, ſupererit, id omne iuxta illa, quæ beatus Gregorius Papa Auguſtino Epiſcopo de fructibus Eccleſiæ diſpenſandis reſcripſit, ad pauperes Chriſti ſuſcipiendos, & alendos, ad pueros, & adoleſcentes in ſcholis, & ſtudiis educandos, atque in alia pia opera ad Dei gloriam, & proximi utilitatem, & aliorum exẽplum diſtribuant. Sint patres pauperum, ſint orphanorum, uiduarum, & oppreſſorum refugium, ac tutela. In ſacrarum ſcripturarum lectione, & in iis, quæ ad curæ ſibi commiſſæ regimen ſpectant, aſſidue uerſentur: a ſæcularibus autem negotiis, & omnibus iis, quæ ordini clericali, iuxta ſacrorum canonũ inſtituta, minime

conueniunt,

conueniunt, abſtineant, ita ut in omnibus forma gregis uere facti agnoſcantur.

Hæc eadem reliquis etiam inferioris ordinis clericis ſequenda proponuntur: (æquum eſt enim, ut membra cum capite congruant) atque ut ii tales omnino ſint; ſtatuimus, ut locorum Ordinarii curent, ut ea, quæ tam per ſacros canones generales, quàm per Sedis Apoſtolicæ Legatorum, & prouinciales huius regni leges, de uita, & honeſtate clericorum ſancte & pie inſtituta ſunt, ſub pœnis in eis expreſſis, & aliis etiam ipſorum arbitrio irrogandis, ab omnibus ſuæ iuriſdictionis clericis integre obſeruentur. Ac, ne quis harum rerum ignorantiam prætendat, iidem Ordinarii, ut ea omnia, quæ magis neceſſaria uidebuntur, in breue compendiũ redigantur, & cum adiectione pœnarum, & monitionibus debitis per publicas denuntiationes, ſeu aliter ad omnium notitiam deducantur, curabunt. Vt autem quidam abuſus, qui in mores, & uitam clericorum ſuperioris temporis uitio hic paſſim irrepſerunt, quoad eius fieri poteſt, tollantur; de his quædam ſpecialiter, prout infra ſequitur, ſtatuenda cenſuimus.

Cum igitur perſonis regularibus profeſſis, itemq; ſæcularibus in ſacris ordinibus conſtitutis, iuxta ſacrorum Conciliorum, & canonum ſtatuta, per antiquam, ac laudabilem Eccleſiæ conſuetudinem, uxores habere nõ liceat: quia nihilo minus plerique poſt profeſſionem emiſſam, & ſacrorum ordinum ſuſceptionem, omni Dei & legum timore poſthabito, matrimonia, quæ potius impudica contubernia ſunt appellanda, de facto contrahere non ſunt ueriti, in maximum religioſorum, & ordinis clericalis dedecus, & ſcandalum populi, &

animarum

animarum suarum perditionem: ut tam pro præteritis, quàm futuris casibus huiusmodi abusui prouideatur: eadem hac Synodo approbante, nos omnia huiusmodi matrimonia, tam a religiosis utriusque sexus professis, quàm clericis sæcularibus, qui usque ad sacrum Subdiaconatus ordinem inclusiue peruenerunt, ut præmittitur, de facto contracta, damnamus, & reprobamus, ac minime de iure fieri potuisse, quinimmo illicita, ac nefaria esse pronuntiamus, & declaramus; mandamusq; uniuersis huius regni Ordinariis, ut huiusmodi personas de facto ita coniunctas, per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia separent, ac disiungant, neque ullo modo simul habitare permittant: ac contra omnes, quicunque huiusmodi matrimonia defendere, seu in eis obstinate perseuerare uoluerint, iuxta sacrorum canonum normam seuere procedant. ac, ne in posterum quidquam tale committatur, omnes constitutiones canonicas, tam generales, quàm huius regni particulares, contra huiusmodi excessus latas, cum omnibus sententiis, censuris, & pœnis in eis contentis, omnino exequendas statuimus.

Præterea, cum pleræque huius regni ecclesiasticæ personæ, etiam ecclesiastica beneficia obtinentes, atque in sacris ordinibus constitutæ, suæ conditionis immemores non solum habitum, & tonsuram ordini suo conuenientem non gerant, sed negotiis quoque sæcularibus, atque exercitiis etiam uilibus, ac turpibus se implicent, nec horas canonicas persoluant, nec in studia litterarum incumbant, aliud ue omnino quidquam, quod ordini suo conueniat, agant, in sacrarum legum contemptum, & clericalis ordinis dedecus: statuimus,

& decernimus, ut, quicunque in aliqua ecclesia præbendam, seu cuiuscunque generis, uel appellationis beneficium ecclesiasticum obtinet, habitum,& tonsuram clericales secundum canonicas sanctiones gerere, & ab omnibus negotiis, atque exercitiis ordini clericali non conuenientibus,seu aliter de iure prohibitis, omnino abstinere, horasque canonicas persoluere, ac in studia litterarum incumbere, & alia, quæ personæ suæ, & ordini, ac beneficio, quod obtinet, conueniunt, agere teneatur. quòd si quis ab Ordinario monitus in huiusmodi abusibus perseuerauerit, is per quæcunque iuris remedia, etiam usque ad beneficiorum priuationem inclusiue, se corrigere, atque emendare cogatur. et si in sacris ordinibus cōstitutus fuerit, etiam si beneficium non obtineat, per eadem iuris remedia ad prædictorum obseruationem nihilo minus compellatur. qui uero in minoribus tantum ordinibus constituti sunt, ab illicitis, & sibi prohibitis exercitiis abstineant: alioqui priuilegiis clericalibus, iuxta canonicas sanctiones, priuentur.

DECRETVM VI.

De ecclesiasticorum ordinum collatione, & examinatione ordinandorum.

ETSI post diuini uerbi prædicationem nihil magis Episcopo iniunctum est, quàm diligens & accurata in manuũ impositione animaduersio, præcipiente Apostolo, Nemini cito manum imposueris: tamen, quia non ea diligentia, quæ tantæ rei conuenit, adhiberi solet, ex quo ordinis ecclesiastici contemptus, & magna diuini

cultus

cultus diminutio oritur; eadem hac Synodo approbante ſtatuimus, ut omnes, & ſinguli locorũ Ordinarii nullum laborem in ordinum eccleſiaſticorum collatione recuſent: ſed per ſe ipſos, ſi legitime impediti non fuerint, alioqui per alios catholicos Epiſcopos, cum omni ſtudio & caritate hoc munus exercentes, ſtatutis a iure temporibus, qui ex ſuis diœceſanis uoluerint, & idonei cogniti fuerint, eos ordinibus initient: neminem uero ad alterius diœceſis Epiſcopũ, niſi ex cauſa neceſſitatis bene per eos explorata, ordinandum dimittant, idque poſtquam eum diligenter examinauerint, atque idoneum eſſe cognouerint. Non putent autem Epiſcopi ſe muneri ſuo ſatisfeciſſe, ſi eorum, qui ordinandi ſunt, examinatione ad alios reiecta, manus tantum ipſi impoſuerint. ita enim plerunque fit, ut, qui inutiles, & indigni ſunt, eos, ab aliis temere, quos ea cura non admodum tangit, dignos iudicatos, ſacris ordinibus præter conſcientiam inſigniant. Quapropter omnes, & ſingulos Epiſcopos in Domino hortamur, ac monemus, eisq; mandamus, ut ipſimet hoc munus examinandi omni ſtudio, & diligentia exerceant. Si uero, quia multi ob diœceſium amplitudinem ordinandi ſint, aliorum auxilio indigeant; tum eorum opera utantur, quos pios, & doctos nouerint, & quorũ diligentiæ confidant. Neque uero ob id Archidiaconos, alios ue, ad quos hoc munus pertinet, excludimus: immo uero eos aſſiſtere Epiſcopis, eisq; adiutores eſſe uolumus.

In examinatione autem eorum, qui ordinandi ſint, hoc præcipue attendi debet, ne qua ii ſint hæreſi infecti; ut ſint legitimis natalibus orti, & in ætate a ſacris canonibus requiſita conſtituti; omniq; defectu careant,

propter quem iure ab ordinibus repellantur; sintque uitæ ac morum honestate, & probitate commendabiles, ac litterarum scientia pro cuiusque ordinis ratione præditi. Est etiam diligenter animaduertendum, ne simulato, aut minus sufficienti quisque titulo promoueatur, qui postea in ordinis clericalis dedecus aut mendicare, aut, quod maxime nefarium est, sacrosanctum Missæ sacrificium quasi uenale facere cogatur. Admonendi autem omnes, & hortandi in primis erunt, ne ad ordines suscipiendos accedant proprii commodi gratia, nec quærentes, quæ sua sunt, sed tantum, quæ Iesu Christi.

Vt autem hæc omnia accuratius fiant, qui promouendi erunt, maxime ad sacros ordines, multo ante ordinationis tempus suũ desiderium Episcopo significabunt, ut is de eorum statu, & conditione commode inquirere, & cognoscere possit: ac demum feria quinta, diem ordinationis proxime præcedente, se præsentent, ac dent nomina; eodemq; & sequentibus diebus hora statuta diligenter examinentur. Afferant autem omnes de iis, quæ dicta sunt, certa, ac fide digna testimonia nõ modo suorum parochorum, sed etiam præceptorum, aliorumque proborum hominum, qui ipsos bene nouerint. Et, ut ab omni peccatorum labe purgati, & qua conuenit deuotione ad sacros ordines suscipiendos accedant; peccata sua idoneo sacerdoti ante confiteantur, qui, eorum uitæ conditionem sedulo scrutatus, intelligat, an forte aliqua irregularitate, aut alio quopiã impedimento teneantur, ut expediat eos ab ordinibus uel omnino abstinere, uel quoad huiusmodi impedimentum tollatur, sumantque etiam die ordinationis

sanctissimum

ſanctiſſimum euchariſtiæ ſacramentum.

Licet autem in minoribus ordinibus tam exacta cura non requiratur, nihilo minus & in his pro gradu, & ratione ordinis ſuſcipiendi eorum omnium, quæ ſuperius dicta ſunt, habenda eſt.

DECRETVM VII.

De eccleſiaſticorum beneficiorum prouiſione.

CVM eccleſiaſtica beneficia dignis tantum, & idoneis perſonis conferenda ſint, quæ & uelint, & poſſint officium, propter quod beneficiũ datur, exequi: id quod docet exemplum Apoſtolorum, qui cum Diaconos ſeptem electuri eſſent, conuocata diſcipulorum multitudine dixerunt, Conſiderate fratres ex uobis uiros boni teſtimonii ſeptem, plenos Spiritu ſancto, & ſapientia, quos conſtituamus ſuper hoc opus: iccirco omnes Epiſcopos, ad quos id ſpectat, admonitos etiam atque etiã uolumus, ut, omni humano affectu, rationeq; poſthabita, eis, quos maxime idoneos, atque optimos inuenire potuerunt, eccleſiaſtica munera, ea in primis, quæ aliorum curam habent annexam, conferant, atque cõmittant, quærentes non quæ ſua ſunt, aut conſanguineorum, ceterorum ue ad ipſos ſecundum carnem quouis modo pertinentium, ſed quæ Ieſu Chriſti.

Cumq; illud Apoſtoli, Nemini cito manum impoſueris, non tam eccleſiaſticorum ordinum collationem, quàm miniſtrorum inſtitutionem reſpiciat: Epiſcopi nemini eccleſiaſtica beneficia, maxime curam anima-

rum habentia, nisi prius diligenti inquisitione & examinatione habita, committant. in qua eadem, & multo quidem magis spectari debent, quæ in ordinibus cõferendis spectanda esse diximus, sana doctrina, ætas matura, item morum grauitas, & litterarum scientia: præterea, an, qui præficiendus est, in iis saltem ordinibus, qui beneficii sibi committendi muneri cõueniunt, iuxta canonicas sanctiones, uel Ecclesiarum statuta, seu beneficiorum fundationem sit constitutus, & an ambitione, auaritia ue, aut alio humano affectu ad diuina ministeria suscipienda accedat. Habeat autẽ unusquisque bonum testimonium hominum fide dignorum, cum quibus diutius uersatus fuerit: & ab Episcopo officii & oneris sibi impositi, diligenter admoneatur.

Cum uero ad beneficium, quod personalem residentiam postulet, aliquis assumendus est, perquirat Episcopus, an is talis sit, qui & uelit, & possit in eo residere. nã si aliud beneficium incompatibile iam obtineat; siue quid aliud sit, quod eius residentiam impediat: eũ ne admittat. quòd si nihil tale obstet; tamẽ, ante quàm eum beneficio præficiat, promissionem ab eo de personaliter residendo, etiam iureiurando recipiat, apposita pœna amissionis beneficii, si secus fecerit, incurrenda: quam promissionem, & iuramentum in uicariorum prouisionibus tantum recipi debere, iuxta prouinciales constitutiones declaramus.

Episcopis etiam curandum erit, ut a præfectis uniuersitatum & collegiorum scripta habeant nomina eorum, qui moribus, & doctrina ad beneficia obtinenda idonei sint; ut, si quod beneficium uacauerit, sciant, quibus id statim conferre possint. Eos etiam omnẽ dili-

gentiam

gentiam adhibere oportebit peruestigandis hominibus doctis, & piis, qui sibi in ecclesiarum suarum regimine adiumento futuri sint.

Quoniam autem ualde periculosa est diutina ecclesiarum uacatio; omnes Episcopos in Domino hortamur, ac monemus, ut, beneficiis uacantibus, quorum collatio ad eos pertineat, etiam non expectato tempore a sacris canonibus præfinito, quàm citissime possint, de idoneis rectoribus, & pastoribus prouideant. durante uero earum uacatione, procurent, ut ita gubernentur, ne quid detrimenti ipsæ, & plebes, si quas habent sibi commissas, patiantur.

Quæ uero de Episcopis supra diximus, eadem ad alios omnes, quicunque non solum conferendi libere, sed eligendi, instituendi, seu quo modo libet de beneficiis ecclesiasticis disponendi facultatem habent, dicenda erunt, pœnis canonicis contra eos, qui indignos ad beneficia promouerint, innouatis.

DECRETVM VIII.

Ne concessiones iuris præsentandi, seu aduocationum fiant, neue in quempiam facultates disponendi de beneficiis uacaturis contra sacrorum canonum dispositionem transferantur.

CVM in fraudem statuti Lateranensis Cōcilii de beneficiorum non uacantium dispositionibus, seu promissionibus nemini faciendis, multi in alios ius præsentandi, seu de huiusmodi beneficiis disponendi potestatem

transfe-

transferant; ut hic abusus, qui hic frequens est, & ex quo multa mala oriri comperimus, tollatur, cum præsentis Synodi approbatione omnes iuris præsentandi, seu eligendi donationes, seu aduocationum concessiones ad beneficia uacatura, uel ea conferendi, seu quo modo libet de illis disponendi facultates per quoscunque quauis auctoritate uel dignitate fungentes, in posterum contra sacrorum canonum instituta fieri prohibemus: et, si quæ fient, eas irritas, & inanes esse decernimus. Et, si quis ecclesiastici ordinis iura & facultates eiusmodi, ut præfertur, in alium transtulerit; tum iure de huiusmodi beneficiis disponendi pro ea & altera uice sit eo ipso priuatus; eorumq; dispositio & ordinatio ad superiorem, qui in hoc non deliquerit, deuoluatur. Quicunque uero ad aliquod beneficium uigore prædictarum concessionum, seu facultatum se per quemcunque præsentari, uel alio modo sibi prouideri permiserit, seu consenserit, uel quo modo libet id obtinuerit; non solum eo sic obtento sit ipso iure priuatus, sed ad omnia beneficia ecclesiastica obtinenda per quinquennium inhabilis fiat. Præterea, omnibus locorum Ordinariis inhibemus, ne quem uigore huiusmodi concessionum sibi præsentatum, uel electum, in dictis beneficiis instituant, seu confirment, sed eum, tanquam ambitiosum, & sacrarum legum contemptorem, repellant: uolentes omnino, ut prædictum Lateranensis Concilii statutum ab omnibus obseruetur; nec ei, sub pœnis, tam quoad actus nullitatem, quàm quoad personas contra id delinquentes, superius annotatis, directe, uel indirecte ullo modo, uel prætextu contraueniatur.

Decret um

DECRETVM IX.

De ſimonia.

CVM deteſtabile ſimoniacæ prauitatis ſcelus, quod ex auaritia, quæ eſt idolorum ſeruitus, & omnium malorum radix, oritur, tam diuinæ ſcripturæ, quàm ſacrorum canonum auctoritas uehementer execretur, ac damnet: ut peſtiferum hoc uitium, quod proximis temporibus maxime hic uiguit, tollatur, præſenti hoc decreto omnem pecuniæ dationem, fructuum etiam minimæ partis donationem, prædiorũ ad firmã ſeu affictũ conceſſionẽ, omnem denique pactionẽ, promiſſionẽ, & conuentionem, in cuiuſlibet beneficii eccleſiaſtici adeptione, uel circa eam quouis modo interpoſitam, reiicimus, atque damnamus: cum eccleſiaſtica beneficia gratis, libere, & ſine ulla conditione uel ſorde dari, & recipi debeant. Præſentationes uero, electiones, poſtulationes, inſtitutiones, cõfirmationes, collationes, & cuiuſlibet generis beneficiorum eccleſiaſticorum diſpoſitiones, in quibus prædicta, uel unum aliquod ex prædictis directe, ſeu indirecte, non ſolum per eos, ad quos de ipſis beneficiis diſponere pertineat, ſed etiam per eorum familiares, & quoſuis alios interceſſores, & mediatores interpoſita fuerint, nullam prorſus uim habere decernimus; ita ut non modo in eiuſmodi adeptionibus nullum ius quiſquam acquirat, uerum etiã, ſi quos inde fructus perceperit, eos omnes reſtituere teneatur; ſitq; eo facto ad omnia eccleſiaſtica beneficia in perpetuum inhabilis.

Perſonæ autem eccleſiaſticæ, quæ aliquo modo ex prædictis in diſponendo de beneficiis eccleſiaſticis deli-

querint, quacunque dignitate fungantur, ſint eo ipſo infames,& omni iuriſpatronatus,ſeu qualibet alia de beneficiis huiuſmodi diſponendi facultate priuati, atque hæc ipſa immediate ad ſuperiorē, qui in prædictis non peccauerit, libere deuoluantur. Laici uero patroni,qui propter aliquod commodum, ſeu emolumentū ex his, quæ infraſcripta iuramenti forma exprimuntur, quenquam præſentauerint,in ſententiā excōmunicationis,& in alias eccleſiaſticas pœnas incurrant. Qui autem in his quocunque modo interceſſores, ſeu mediatores fuerint, ii ſint eo ipſo ad omnes actus canonicos inhabiles: &, ſi quid acceperint, ad reſtitutionem eius alicui loco pio applicandi per ſententias eccleſiaſticas, & alia iuris remedia compellantur.

Præterea, omnibus locorum Ordinariis mandamus, ut etiam iuxta prouincialis Concilii ſtatutum ab eo, qui præſentatus fuerit, iuramentum ſecundum formam infraſcriptam recipiant. Itemq; fe. re. Pauli Papæ II. conſtitutionem, quæ incipit, Cum deteſtabile, & quaſcunque alias tam generales, quàm huius regni ſpeciales eccleſiaſticas leges contra ſimoniacos, non ſolum quoad beneficiorum prouiſiones, ut præfertur,ſed etiā, quoad ordinum, & aliorum ſacramentorum adminiſtrationem pure & ſine aliqua labe faciendam latas, innouamus; atque, ut hæ inuiolabiliter obſeruentur, præcipimus. iuramenti autem per præſentatum præſtandi forma talis eſt: Ego N. præſentatus ad beneficium de N. iuro ad hæc ſacroſancta Dei Euangelia, per me corporaliter tacta, quòd propter prædictum beneficium obtinendum, aut præſentationem ad idem habendum, aut acquirendum, neque ego, neque alia perſona uice

& nomine meo, nec de consensu, aut scientia mea, patrono, seu alii cuicunque aliquid præmissorum nomine, aut intuitu promisimus, aut dedimus, nec quidquam eius rei gratia permutauimus, compensauimus, aut prius datum confirmauimus, apud ue quenquam deposuimus; seu quidquam mutuauimus, seu elocauimus, prius ue mutuatũ, commodatum, depositum, aut elocatum, aut quocunque modo debitum remisimus, seu relaxauimus, nec de sanctuario, gleba, domibus, terris, prædiis, tenimentis, reditibus prædictæ Ecclesiæ, fructibus ue, decimis, aut oblationibus eiusdem præteritis, præsentibus, aut futuris, donationem, remissionem, locationem ue promisimus, fecimus, aut iniuimus, seu aliquis nostrum de mandato, scientia, aut consensu meo promisit, fecit, aut iniuit. ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

DECRETVM X.

De rebus Ecclesiæ non alienandis, & bonorum inuentario conficiendo, & officiis ecclesiasticis non locandis.

ECCLESIARVM indemnitatibus in posterum omnino prospicere cupientes, hac eadẽ Synodo approbãte statuimus, constitutionem fe. re. Pauli Papæ II. de rebus Ecclesiæ non alienandis, quæ incipit, Ambitiose, sub pœnis in ea contentis obseruari debere, quibuscunque aliis tam generalibus, quàm huius regni particularibus ecclesiasticis prouisionibus super eadem re in suo nihilo minus robore permansuris.

Itemq; Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus pio-

rum locorũ gubernatoribus, ſeu adminiſtratoribus, & aliis quibuſcunque perſonis eccleſiaſtiacis, eccleſiaſtica beneficia, quocunque nomine nũcupentur, obtinentibus, mandamus, ut infra ſex menſium ſpatium, a præſentium publicatione computandorum, inuentarium omnium bonorum mobilium, & immobilium, iurium, actionum, ac nominum, ſeu debitorum ad Eccleſias, uel pia loca, quæ obtinent, aut regunt, quouis modo pertinentium, cum eorum qualitatibus & confinibus coram pluribus honeſtis & fide dignis teſtibus in forma probante conficiant: quod quidem inuentarium tertio quoque anno, & quoties in eadem Eccleſia, ſeu pio loco alius quis ſuccedit, renouetur. huius autem inuentarii duo fiant publica inſtrumenta: quorum unum in propria Eccleſia, ſeu pio loco, alterum, ſi ſit Eccleſia metropolitana, apud Capitulum; ſi cathedralis, apud Metropolitanum; ſi uero aliarum inferiorum Eccleſiarum, uel beneficiorum, uel piorum locorum, apud Epiſcopum perpetuo cuſtodiatur. Metropolitani uero, & alii locorum Ordinarii in prouinciarũ, & diœceſium ſuarum uiſitationibus, ſiue qui alii eorum uice uiſitabunt, dicta inuentaria apud ſe habeant, & diligenter inquirant, an eorum, quæ in inuentario deſcripta ſunt, aliquid deſit. quòd ſi quid deeſſe compererint, id recuperare, ſeu ad ius priſtinum Eccleſiarum reuocare ſtudeant, culpam, ſeu negligentiam cuiuſlibet hac in re iuxta canonicas ſanctiones ſeuere puniendo: exceptis tamen ſemper iis, quæ circa bona eccleſiaſtica, ante ab Eccleſiis ablata, iã auctoritate Apoſtolica ſtatuta ſunt, quibus per hoc nullo modo derogari uolumus.

Præterea, conſtitutiones bo. me. Othonis, & Othoboni

boni in hoc regno Sedis Apoſtolicæ Legatorum editas, ut dignitates ,uel officia , Decanatus , uel Archidiaconatus , ſiue prouentus ex iuriſdictionis ſpiritualis exercitio prouenientes , nullo modo locentur , ſeu dentur ad firmam , innouamus ; utque ab omnibus ſub pœnis in eis contentis obſeruentur , præcipimus . Addimus etiam , ut reliqua beneficia ultra anni ſpatium ſine ulla innouationis ſpe ad locationem, ſeu firmam concedere nemini liceat, præter Ordinarii conſenſum : quem is non ante præſtabit , quàm , quibus perſonis , & ob quam cauſam huiuſmodi conceſſiones fiant , diligenter cognouerit .

DECRETVM XI.

Vt in cathedralibus certus initiatorum numerus educetur, ex quo , tanquam ex ſeminario , eligi poſſint , qui digne Eccleſiis præficiantur .

CVM magna ſit hoc tempore eccleſiaſticarum perſonarum penuria , præſertim idonearum, quæ Eccleſiis , ſeu eccleſiaſticis muneribus uel præficiantur , uel inſeruiãt ; atque huic incommodo nulla ratione magis occurri poſſit , quàm ſi ſoboles quædam , & tanquam ſeminarium miniſtrorum ſaltem in cathedralibus Eccleſiis inſtituatur , & conſeruetur : hac eadem Synodo approbante ſtatuimus , & decernimus , ut ſingulæ metropolitanæ , & cathedrales huius regni Eccleſiæ , pro cuiuſque cenſu, & facultatibus, proq; diœceſis amplitudine, certum numerum puerorum alere teneantur .

In hunc uero qui cooptandi erunt, annos ſint minimum undecim, uel duodecim nati; qui & legere ſciant, & ſcribere; & quorum indoles, ac uoluntas certiorem ſpem afferat, eos ſacerdotes futuros, & eccleſiaſticis muneribus perpetuo inſeruituros.

Pauperum autem filios præcipue eligi uolumus, neque tamen ditiorum excludimus, modo ſtudium præſeferant Deo & Eccleſiæ inſeruiendi. Hi primum grammaticam diſcant: poſt, in ipſam metropolitanam, ſiue cathedralem Eccleſiam adſciti, ſub cancellario Eccleſiæ, aut alio docto, & graui uiro, qui ad hoc munus delectus ſit, in eccleſiaſtica doctrina, & diſciplina erudiantur. Horum claſſes inſtituentur duæ, altera prouectiorum ætate, & litteris, quos Acolytos eſſe uolumus, quibus, præter uictum, & togam, quã liberalem uocant, mercedis etiam aliquid in ſingulos annos attribuetur: altera iuniorum, quibus toga, & menſa tantum dabitur. Vniuerſi autem tam prioris claſſis, quàm poſterioris, tonſura, & habitu clericali, eademque uiuendi ratione utentur, & diuinis in Eccleſia officiis oportune inſeruient. Porro ex Acolytorum claſſe quicunque ad ætatem legitimã peruenerint, & in moribus, atque in litteris profecerint, ſacris ordinibus initiabuntur, & ipſi cathedrali, ſeu metropolitanæ Eccleſiæ, in quocunque miniſterio Epiſcopo, & Capitulo cõmodum uidebitur, operam ſuam nauabunt: atque his ut pro cuiusque merito beneficium aliquod eccleſiaſticum deferatur, ipſe Epiſcopus, & Capitulum curabit. In eorum autem locum, qui ex Acolytorum claſſe ad ordines ſacros, & maiora Eccleſiæ munera adſciſcentur, ſubſtituendi erunt, qui ex claſſe inferiori moribus, ætate, ac

litteris

litteris proxime accedant. Ad ſcholam grammaticæ, & alia commoda, diſcendi cauſa, admittantur alii etiam ciuitatis & diœceſis pueri: qui tamen ſint honeſte educati, & bonis moribus præditi: quibus eodem ueſtitu, quo ceteris, qui ab Eccleſia alentur, utendum erit, atque eodem modo uiuendum. Ex his autem, qui maxime idoneus erit, & Eccleſiæ inſeruiendi uoluntatẽ præſeferet, in eius locum ſufficietur, qui ex clericorum numero deſiderabitur. Et quia, ad hanc puerorum ſobolem alendam, neceſſe eſt, ut, quoad certa dos ex reditibus beneficiorum, quæ deinceps uacauerint, huic tam pio operi in perpetuum aſſignandorum, ſeu quo alio modo erit conſtituta, quod breui factum iri ſperamus, cenſus aliquis annuus ad tempus prouideatur, qui tam puerorum uictui, quàm præceptorum ſtipendiis ſufficere poſſit; ſtatuimus, ut Archiepiſcopi, & Epiſcopi omnes fructuum annuorũ, quos ex prouentibus Epiſcopatuum ſuorum percipiunt, deductis decimis, ſubſidiis, & feudis, quadrageſimam partem cum ad ipſos pueros alendos, tum etiam ad mercedem ſoluendam magiſtris, qui eos in grammatica, & eccleſiaſtica doctrina & diſciplina erudient, in ſingulos annos pendant. quod item ab omnibus, qui præbendas, uel beneficia quæcunque eccleſiaſtica aut iam obtinent, aut poſthac obtinebunt, fieri uolumus, ac iubemus, ut ſcilicet ex fructibus beneficiorũ ſuorum, quæ uel ſingula, uel plura ſimul, decimis, ſubſidiis, & feudis, ut præfertur, deductis, ad annuum cenſum uiginti librarum aſcendant, partem quadrageſimã ad hos ipſos uſus in ea diœceſi, in qua beneficia obtinent, quotannis perſoluant. id quod eos, licet aliis multis oneribus grauatos, pro ſua

tamen

tamen erga Deum pietate, & in eius Ecclesiam, quæ nunc ministrorum idoneorum penuria magnopere deformatur, officio, & studio haud grauatim facturos esse confidimus. Præterea statuimus, ut Episcopus simul cum Decano, & Capitulo cathedralis Ecclesiæ huius puerorum scholæ curam gerant; certisque hominibus negotium dent, ut hunc censum ab omnibus iis, qui soluere tenebuntur, in terminis, & locis, ac sub censuris, & pœnis, eorundem Episcopi, & Capituli arbitrio statuendis, exigant. Reliqua uero, quæ ad hanc scholam bene ac feliciter administrandã, tuendamq; erunt statuenda, quæ multa adhuc restant, in proxima conuocatione, Deo fauente, prouidebuntur.

Cum autem ad sanam doctrinam, & bonos mores conseruandos maxime conducat, ut erudiendæ iuuentuti magistri rectitudine fidei, honestate uitæ, & eruditione cõmendabiles præficiantur: iccirco statuimus, ut ne quis ulli scholæ in quocunque loco magister præficiatur, aut quo modo libet munus docendi suscipiat, nisi prius a loci Ordinario diligenter examinatus, ac probatus fuerit, deq; iis libris admonitus, qui in scholis tam ad eruditionem, quàm ad excolendos iuuentutis mores legendi sunt. Qui uero huic decreto non paruerit, sententiam excommunicationis incurrat, & munere docendi ad triennium prohibeatur. Eorum autẽ, qui iam scholis præfecti sunt, fides, mores, & doctrina sedulo examinentur: &, si tales reperti fuerint, quales in præsenti constitutione requirimus, confirmentur, & de omnibus supradictis admoneantur: sin aliter, eos amoueri, & in eorum locum alios idoneos suffici mandamus.

Decretum

DECRETVM XII.

De uiſitatione Eccleſiarum.

CVM Eccleſiarum uiſitatio ad uitia,& abuſus tollendos, ac rurſus ad bonos mores inducendos, ac legum eccleſiaſticarum uim & uſum retinendum non ſolum utilis, uerum etiam neceſſaria ſit; cum præſentis Synodi approbatione ſtatuimus, ut Epiſcopi, & alii locorum Ordinarii diœceſes, & loca ſibi commiſſa, iuxta antiquam huius regni conſuetudinem, ſingulis trienniis per ſe ipſos, ſi legitime impediti non fuerint, ſin minus, per idoneos ſubſtitutos cum omni pietatis & caritatis zelo uiſitare non omittant.

In primis autem monemus omnes uiſitatores, ut in uiſitationibus ipſis ſecum eos tantum ducant, quorum opera neceſſario indigeant, & illos quidem tales, qui ceteris honeſtatis & probitatis exemplo eſſe poſſint; utq; ad uictum mediocri ſumptu ſint contenti; atque uiſitationem, quàm celerrime fieri poſſit, expediant; nec fruſtra alienis expenſis tempus conterant.

Hoc autẽ ordine uiſitatio inſtituenda erit, ut primum ciuitas, deinde diœceſis, niſi forte aliter aliqua exigat neceſſitas, uiſitetur. In ciuitate uero a cathedrali Eccleſia inchoandum: deinde ad ſingulas collegiatas, poſtremo ad parochiales tranſeundum eſt: ubi non ſolum parochi, ſed ceteri etiam, ſi qui in parochiis commorantur, ſacerdotes, & clerici euocentur. Viſitandæ etiam ſunt ſcholæ, & bibliothecæ, ac demum hoſpitalia diligenter perluſtranda.

In uiſitatione Epiſcopi uerbum Dei proponent: ſa-

cramentum chrismatis, seu confirmationem conferent. Item, uel ipsi per se, uel alios, per eos ad eam rem delectos, in casibus sibi reseruatis, pænitentia salutari imposita, beneficium absolutionis iis, qui eo indiguerint, & illud humiliter petierint, impendent; ad idque omnes paterno caritatis affectu inuitabunt, atque hortabuntur.

In locis uisitandis deligantur in primis uiri probi, bonæ existimationis, & graues, quattuor, aut quinque, plures ue pro cleri & plebis multitudine, qui uitam, ac mores tam laicorũ, quàm clericorum probe nouerint: iiq; etiam iureiurando astringantur, ut libere, omniq; humano affectu remoto, ea indicent; &, nisi probent ea, quæ deferant, reiiciantur.

In singularum autem parochialium ecclesiarum uisitatione infrascripta omnia sedulo inuestiganda sunt, atque inspicienda: an sacramenta munde, ac tuto custodiantur, suoque tempore renouentur; an rite, recteq; administrentur: an sanctissimum Christi corpus ad ægrotos honorifice, ac deuote cum luminibus, tintinnabulo, & ceteris, quæ mos est adhiberi, deferatur: an matrimonia licite, & in ecclesia reuerenter, proclamationibus præcedentibus, & tempore non interdicto contrahantur: an ipsi parochi habeant libros, in quibus nomina eorum, qui baptizantur, cum compatribus, itemq; defunctorum, & matrimonia contrahentium describantur. Ecclesiæ autẽ, & altaria, si non sint consecrata, consecrentur; si polluta, reconcilientur. omnia in ecclesia munda, ac decentia, & tuta sint. Cœmeterium claudatur, ne bestiæ ingredi possint, ne ue quo alio modo fœdetur. Si ecclesia, chorus, campa-

nile, ſacriſtia, uel domus reparatione indigeat; iis mãdetur, ad quos ea res pertinet, ut, quæ reparanda ſint, pro facultatibus eccleſiæ, ſeu parochiæ reparent, atque reſarciant. Præterea, inſpiciendum eſt, an omnia ſuppetant, quæ ad altaris miniſterium, & ad officia diuina ſunt neceſſaria, calices, patenæ, corporalia, ueſtes, libri, & reliqua: an Miſſæ, & alia diuina officia non ſolum rite, & recte, ſed etiam pie, ac deuote celebrentur: an ſit unus ſaltem clericus, qui Miſſæ cum mundo ac decenti ſuperpellicio inſeruiat: an libri, & ſcripturæ antiquæ, aliaque inſtrumenta, & priuilegia eccleſiæ diligenter aſſeruentur.

His omnibus accurate inſpectis, quæ ad eccleſiam pertinent, proximum erit, ut de miniſtris eccleſiæ, & aliorum clericorum quæratur: Ac primum, an rite, & recte ſint ordinati: an in ordinibus muneri ſuo conuenientibus conſtituti. Tum de eccleſiarum, ſeu beneficiorum titulis cognoſcendum: an aliqui ſe intruſerint: an incõpatibilia ſine ſufficienti diſpenſatione teneant: an reſideant, & officio ſibi commiſſo, tam quoad ſacramenta adminiſtranda, quàm quoad Miſſas, & alia diuina officia celebranda, & anniuerſariis perſoluendis, aliiſque oneribus ſibi impoſitis ſatisfaciant: an eccleſias proprias, ut alienis inſeruiant, maxime feſtis diebus derelinquant: an populum ſalutari diuini uerbi cibo diligenter paſcant, & pueros prima fidei rudimenta doceant: an libros ad hæc, & alia, quæ ad officium cu rati ſpectant, neceſſarios habeant. De eorum uita, moribus, habitu, conuerſatione, familia inquirendum: an opera uilia, & ipſis non permiſſa exerceant: an in tabernis, aliis ue locis non conuenientibus uerſentur: an

bona Ecclesiæ, & iura tueantur: an egentibus subueniant: an sint pacifici, & ad tollendas inimicitias, atque odia diligentes.

Postremo ad disciplinam populi erit ueniendum, aduertendumq; an in populo hæretici sint, an inconfessi, an usurarii, an concubinarii, alii ue, qui in peccatis uiuant, & insordescant: an inter aliquos odia, & inimicitiæ intercedant: an sint, qui quadragesimam, alia ue ieiunia, festa, & reliquos laudabiles Ecclesiæ ritus non obseruent. Atque in licentiis Apostolica, alia ue legitima auctoritate concessis comedendi carnes, oua, & lacticinia tempore prohibito, siue quid aliquid agendi præter constitutiones & morem Ecclesiæ, inspiciendum erit, an causæ expressæ, & alia narrata sint uera, & an ipsius concessionis forma seruata. Præterea, quærendũ, an legata pia sint, quæ executioni non mandentur: an populus deuote in Ecclesia uersetur, & integram Missam attente reuerenterq; audiat: an inter diuina officia fiant deambulationes: an patres familias liberos, & domum honeste, & pie instituant, & gubernent.

Si sint hospitalia, quo modo regantur: an eorum bona in pauperum usus fideliter dispensentur: an sancte, & pie in eis uiuatur.

Si scholæ, de magistris quærendum, quos libros interpretentur, an recte officio suo fungantur. Simulque prouidendum erit, ne quis, ut præsenti Synodo constitutũ est, ad docendum admittatur, nisi prius ab Episcopo probatus fuerit: &, si quis idoneus non sit, amoueatur.

De bibliothecis inquirendum, an sint in eis, uendantur ue libri hæretici, aut aliter de iure prohibiti.

Si Ecclesiæ habeant Capitula, seu Collegia, animaduertatur, an, qui dignitates, & præbendas in eis obtinent, tam in diuinis horis debite & deuote celebrandis, quàm ceteris in rebus, quæ ipsis incumbunt, præstandis, muneri suo satisfaciant.

His ita perspectis, & cognitis, uisitator, quæ recte se habebunt, laudabit; quæ secus, reprehendet; eaque uti corrigantur, atque emendentur, per censuras, & alia iuris remedia, si opus fuerit, curabit: monebit autem omnes, ut officiũ sibi cõmissum diligenter exequantur.

Metropolitani in suarum uisitatione prouinciarum ordinem a fe. re. Innocentio Papa IIII. in cõstitutione, quæ incipit, Romana Ecclesia, seruabunt, & inter alia de his diligenter inquirent, an Episcopi resideant in suis diœcesibus: an prædicent uerbum Dei: an ita uiuant, ut eos decet: quemadmodum se gerant in ordinibus, & beneficiis conferendis, deputandis confessoribus, excessibus eorum, qui suæ sunt iurisdictionis, puniendis, in uisitatione diœcesum, ceterisq; ad officium Episcopale, ac iurisdictionem, & administrationem in spiritualibus & temporalibus quo modo libet spectantibus; denique, an generales canones, & ecclesiastica huius regni instituta obseruent: et, si quæ corrigenda erunt, quæ corrigi tum possint, corrigent: sin minus, ad Synodum prouincialem referent: uerum, si quid huiusmodi erit, ad quod corrigendum, ac reformandũ maiori auctoritate opus esse uideatur, tum ad Sedem Apostolicam recurrent.

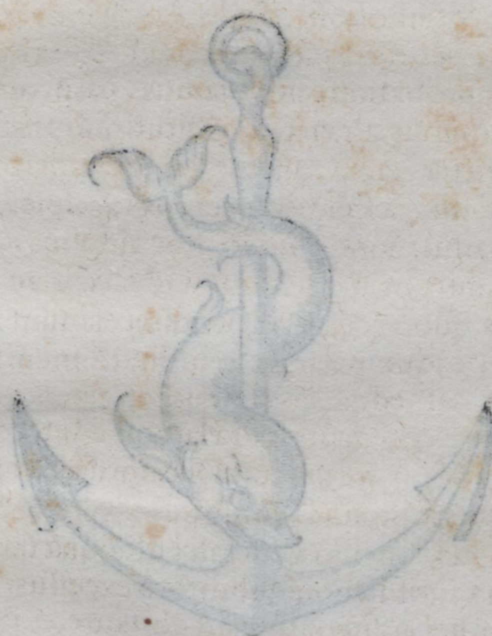
Archidiaconi partem diœcesis, curæ, ac fidei suæ creditam, in iis, quæ ad eos pertinent, secundum præscriptam formam uisitent: grauiora, &, quæ per eos

emendari

emendari non poſſint, ad Epiſcopos referant. Operam autem dabunt, ut ea, quæ in uiſitatione per Epiſcopum ſtatuta, ac mandata ſint, perficiantur: ac de iis, quæ perfecta fuerint, aut non perfecta, ſimulq; de cauſis, quæ eorum executionem impediant, Epiſcopum ſtatim admonebunt. Atque, ut iidem Archidiaconi, qui Epiſcoporum oculi appellantur, quod officii ſui, & muneris eſt, tam in uiſitationibus, quàm ceteris in rebus diligenter præſtent; cõſtitutiones prouinciales, ac bo. me. Othonis, & Othoboni, Sedis Apoſtolicæ in hoc regno Legatorũ, hac de re pie, ac prouide editas, cũ præſentis Synodi approbatione innouamus, easq; omnino obſeruari præcipimus. Præterea cõſtitutioni præfati Othoboni, qua præter cetera cauetur, ne Archidiaconi ob crimẽ manifeſtum a ſubditis pecunias accipiãt, ſed illud digna animaduerſione puniãt; hoc amplius addimus, atque ſtatuimus, ut, ſi quis contra id facere audeat, pœna dupli eius, quod acceperit, per diœceſanum Epiſcopum multetur; eaque pecunia in utilitatẽ menſæ ſcholariũ, in eccleſia cathedrali erectæ, uel erigendæ, cõuertatur.

Vt autem eccleſiarum Prælati officium correctionis, & reformationis eorum, qui ſuæ iuriſdictioni ſubſunt, libere exercere poſſint, conſtitutionẽ fe. re. Innocentii Papæ III. in Concilio generali editã, qua ſtatuit, ut iidẽ Prælati ſuæ iuriſdictioni ſubditorũ exceſſus, appellatione remota, uel cõſuetudine nõ obſtante, corrigant, & reforment, innouamus, & ab omnibus hic obſeruari præcipimus. Datũ Lambethi, prope Londinum Vuintonienſis diœceſis, M. D. L VI. IIII. idus Febr. Finis.

Erratum pag. 6. b. 13. Terræ primatum, pro, tenere primatum.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
FIRENZE

42.5